11.6. Кримінальні правопорушення проти власності

10% ВИЖИМКА ДЛЯ ЄДКІ • ст. 185–198 КК України • лише ключові склади, цифри, відмежування і пастки

1. Карта теми

Стаття	Ключова поведінка	Формула
185	крадіжка	таємне викрадення чужого майна
186	грабіж	відкрите викрадення
187	розбій	напад + небезпечне насильство/погроза + мета заволодіння
189	вимагання	майнова вимога + спеціальна погроза
190	шахрайство	обман/довіра → потерпілий сам передає майно/право
191	привласнення/розтрата/службове заволодіння	майно ввірене/у віданні або службові повноваження
192	майнова шкода без шахрайського заволодіння	через обман не надійшло те, що мало надійти потерпілому
193	особливо цінна знахідка	знайшов/випадково отримав + особлива цінність + привласнив
194–197-1	знищення, погроза, необережність, охорона, земля	не заволодіння, а пошкодження/ризик/неналежна охорона/самозахоплення
198	посткримінальний обіг майна	завідомо кримінальне майно + заздалегідь не обіцяно

2. Загальні ознаки і пороги

Чуже майно — винний не має на нього дійсного або уявного права. Якщо особа щиро вважає майно своїм або вважає, що має право його отримати, класичне викрадення може бути відсутнє; перевіряємо інші склади (зокрема самоправство).

Ознака	Головне
Повторність	для ст. 185, 186, 189–191 — спеціальна примітка до ст. 185; попереднє 185/186/187/189/190/191/262 може враховуватися
Попередня змова	домовленість кількох осіб ДО початку правопорушення
Проникнення	незаконне вторгнення у житло/приміщення/сховище з майновим умислом; законний вхід + умисел виник потім ≠ автоматично проникнення
Значна шкода (185,186,189,190)	100–250 НМДГ + врахування матеріального становища потерпілого
Великий розмір	250+ НМДГ
Особливо великий	600+ НМДГ

2026: розрахунковий НМДГ = 1664 грн; 100 = 166 400; 250 = 416 000; 600 = 998 400 грн. Для кваліфікації НМДГ ≠ 17 грн. Пороги рахуються за роком вчинення.

Воєнний/надзвичайний стан: «вчинено в умовах» ≠ «з використанням умов». Якщо диспозиція містить ознаку «в умовах», не треба доводити спеціальне використання бойових дій, евакуації тощо. Але ст. 190 ч. 3 має особливість: воєнний/надзвичайний стан + значна шкода одночасно.

3. Ст. 185 КК — крадіжка

Формула: чуже майно + протиправне вилучення + таємний спосіб.

Таємність: вирішальний суб’єктивний критерій — винний вважає, що діє непомітно. Навіть якщо його фактично бачать, але він цього не усвідомлює, крадіжка може залишатися таємною.

Питання	Правило
Момент закінчення	вилучив + отримав реальну можливість користуватися/розпоряджатися
Якщо можливості розпорядитися ще немає	можливий замах
Суб’єкт	з 14 років
Корисливий мотив	не названий диспозицією як обов’язкова ознака

Переростання крадіжки у грабіж

Почав таємно → викритий → усвідомив викриття → продовжив заволодіння = ст. 186. Якщо викриття сталося вже після закінченої крадіжки, вона не перетворюється заднім числом на грабіж.

Насильство після викриття:

Ситуація	Орієнтир
після викриття продовжує без насильства	ст. 186
ненебезпечне насильство для заволодіння/утримання	ч. 2 ст. 186
небезпечне насильство або реальна погроза ним для заволодіння/утримання	перевіряємо ст. 187
насильство вже після завершеного викрадення лише для втечі/уникнення затримання	не автоматично змінює первинну кваліфікацію; оцінюється окремо

Частини ст. 185

Частина	Кваліфікуючі ознаки
ч. 1	проста крадіжка
ч. 2	повторність / попередня змова групи
ч. 3	проникнення у житло, приміщення, сховище / значна шкода
ч. 4	великий розмір / воєнний або надзвичайний стан
ч. 5	особливо великий розмір / організована група

Пастки

• Присутність людей ≠ автоматично грабіж; важливо, як ситуацію сприймав винний.
• Автомобіль/багажник ≠ автоматично «сховище»: оцінюються конструкція, замки, призначення, обмеження доступу.
• Будь-яка крадіжка під час воєнного стану ≠ «мародерство»: ст. 432 КК має спеціальний військовий предмет/обстановку.
• Завжди перевіряйте межу з дрібним викраденням — потрібна вартість предмета.

4. Ст. 186 КК — грабіж

Формула: чуже майно + відкрите заволодіння. Винний усвідомлює, що потерпілий/інші бачать і розуміють протиправність дій, але продовжує.

Закінчення: як і крадіжка — коли отримано реальну можливість розпорядитися майном. Суб’єкт — з 14 років.

Насильницький грабіж — ч. 2

Насильство не небезпечне для життя чи здоров’я або погроза ним: біль, поштовхи, викручування рук, зв’язування тощо — залежно від фактичної небезпечності.

5. Ст. 187 КК — розбій

Формула: напад + мета заволодіння чужим майном + насильство, небезпечне для життя/здоров’я, або реальна погроза ним.

Ознака	ч. 2 ст. 186	ст. 187
Основна дія	відкрите викрадення	напад
Насильство	ненебезпечне	небезпечне для життя/здоров’я
Погроза	ненебезпечним насильством	небезпечним насильством
Момент закінчення	реальна можливість розпорядитися	момент нападу
Фактичне отримання майна	потрібне для закінченого складу	не потрібне

Усічений склад: приставив ніж і зажадав телефон, але потерпілий утік і нічого не віддав → за наявності інших ознак закінчений розбій, не замах.

Небезпечність насильства

• Оцінюємо не кількість ударів, а спосіб, силу, локалізацію, предмет, наслідки і реальну небезпеку.
• Душіння, застосування зброї, тілесні ушкодження з розладом здоров’я типово орієнтують на ст. 187.
• Демонстрація ножа/предмета може бути реальною погрозою без фактичного удару; навіть макет може мати значення, якщо потерпілий сприймає загрозу як реальну.

Частини ст. 187

Частина	Ознаки
ч. 1	основний склад
ч. 2	попередня змова групи / особа раніше вчинила розбій або бандитизм
ч. 3	проникнення у житло, інше приміщення чи сховище
ч. 4	спрямованість на великий/особливо великий розмір / організована група / воєнний або надзвичайний стан / тяжкі тілесні ушкодження

Базова матриця 185 ↔ 186 ↔ 187

185	186	187
таємно	відкрито	напад
можливість розпорядитися	можливість розпорядитися	момент нападу
насильство не конструктивне	немає або ненебезпечне	небезпечне / погроза ним

6. Ст. 189 КК — вимагання

Формула: вимога передати чуже майно / право на майно / вчинити дію майнового характеру + одна з передбачених законом погроз.

Момент закінчення: з моменту пред’явлення майнової вимоги з погрозою. Фактична передача майна не потрібна. Суб’єкт — з 14 років.

Погроза за базовою конструкцією	Приклад/зміст
насильством	щодо потерпілого або близьких родичів
обмеженням прав, свобод, законних інтересів	створити незаконні перешкоди, використати вплив
пошкодженням/знищенням майна	майно потерпілого, близьких або ввірене їм
розголошенням відомостей, які бажають зберегти в таємниці	не обов’язково неправдиві чи такі, що ганьблять

187 ↔ 189 — ключова межа

Ознака	Розбій — 187	Вимагання — 189
Конструкція	напад	майнова вимога
Мета	негайне заволодіння в процесі нападу	примусити до передачі майна/права/майнової дії
Час отримання	у момент нападу	типово в майбутньому
Момент закінчення	момент нападу	момент вимоги + погроза

Практична формула: «віддай зараз, інакше негайно заріжу» + напад → 187; «завтра принесеш гроші, інакше поб’ю/спалю авто/розголошу інформацію» → 189.

189 ↔ 186

Грабіж: винний сам відкрито вилучає. Вимагання: потерпілого змушують здійснити майнову поступку.

189 ↔ 355

Якщо вимагають чуже майно, права на яке немає → 189. Якщо насильством/погрозою примушують виконати реально існуючий цивільно-правовий борг → перевіряємо ст. 355.

Частини ст. 189

ч. 2	повторність / попередня змова / службове становище / погроза вбивством або тяжким ушкодженням / пошкодження чи знищення майна / значна шкода
ч. 3	небезпечне насильство / майнова шкода у великих розмірах
ч. 4	особливо велика майнова шкода / організована група / воєнний або надзвичайний стан / тяжке тілесне ушкодження

7. Ст. 190 КК — шахрайство

Формула: обман / зловживання довірою → потерпілий сам добровільно передає чуже майно або право на майно.

Елемент	Головне
Обман	неправдиві відомості або приховування істотних обставин
Зловживання довірою	використання вже існуючих довірчих відносин
Причинність	обман → помилка потерпілого → добровільна передача → заволодіння
Суб'єкт	з 16 років
Момент закінчення	отримав майно + можливість розпорядитися; для права — фактично набув право/юридичну можливість

185 ↔ 190

185 — крадіжка	190 — шахрайство
винний сам таємно забирає	потерпілий сам передає через обман/довіру
волі потерпілого на передачу немає	зовнішньо воля є, але сформована неправильно
обман може лише полегшувати доступ	обман є способом заволодіння

Пастка: обман лише дав доступ до речі, а винний потім сам її таємно забрав → це може бути 185, а не 190.

Шахрайство ↔ цивільно-правове невиконання

Ключ — умисел у момент отримання майна. Уже тоді не мав наміру виконувати договір → можливе шахрайство. Реально мав намір виконати, але потім не зміг/не виконав → самого цього недостатньо для ст. 190. Наявність договору не виключає шахрайство, якщо договір був інструментом первинного обману.

190 ↔ 191 ↔ 192

190	191	192
майно передано через первинний обман	майно передано правомірно / ввірене / у віданні	майно мало надійти потерпілому, але через обман не надійшло
є заволодіння майном/правом	є незаконне обернення ввіреного/службово доступного майна	класичного заволодіння немає

Частини ст. 190

ч. 2	повторність / попередня змова / значна шкода
ч. 3	воєнний/надзвичайний стан + значна шкода одночасно
ч. 4	великий розмір / незаконні операції з використанням електронно-обчислювальної техніки
ч. 5	особливо великий розмір / організована група

Онлайн ≠ автоматично ч. 4. Телефон, месенджер чи банківський застосунок самі по собі не означають «незаконні операції з використанням електронно-обчислювальної техніки».

8. Ст. 191 КК — привласнення, розтрата, службове заволодіння

Базова схема: майно ввірене/перебуває у віданні → привласнення або розтрата; службова особа використовує повноваження як інструмент незаконного обернення майна → ч. 2 ст. 191.

Форма	Ключ
Привласнення	майно отримано правомірно → незаконно залишив собі
Розтрата	майно отримано правомірно → незаконно витратив / передав / відчужив
Службове заволодіння	майно може не бути ввірене; службові повноваження використано як спосіб його незаконного обернення

Фізичний доступ ≠ ввірення. Працівник, який просто може зайти на склад, не автоматично суб’єкт ст. 191. Сам факт посади також не означає службового заволодіння.

190 ↔ 191

190: майно передано через первинний обман; умисел на заволодіння існує до/під час передачі. 191: майно передано правомірно на юридично значущій підставі, а потім незаконно обернуто.

185 ↔ 191

185: немає спеціальних правомочностей, особа сама таємно вилучає. 191: майно вже ввірене або перебуває у віданні. Доступ до речі сам по собі не дорівнює правомочностям.

191 ↔ 364

191 ч. 2	364
службове становище використано для безоплатного незаконного обернення чужого майна	службове зловживання є, але класичного заволодіння чужим майном немає
майно переходить до винного/третьої особи	можлива шкода або інша неправомірна вигода без розкрадання

Частини ст. 191

ч. 1	привласнення / розтрата ввіреного чи підвідомчого майна
ч. 2	привласнення, розтрата або заволодіння шляхом зловживання службовим становищем
ч. 3	повторність / попередня змова групи
ч. 4	великий розмір / воєнний або надзвичайний стан
ч. 5	особливо великий розмір / організована група

Ключова тестова формула

190 — передали через обман; 191 — передали правомірно / службово заволоділи; 364 — службове зловживання без незаконного обернення чужого майна.

9. Ст. 192 КК — майнова шкода через обман/довіру

Формула: обман/зловживання довірою + потерпілий не отримує майно/кошти, які мав отримати + значна шкода.

Ст. 190	Ст. 192
майно вже було у потерпілого і перейшло винному	майно/кошти лише мали надійти потерпілому, але не надійшли
є шахрайське заволодіння	класичного заволодіння немає
для ч. 1 немає загального мінімуму як ознаки складу	ч. 1: 50+ НМДГ

Ст. 192 має власні пороги: значна шкода — 50+ НМДГ; великий розмір — 100+ НМДГ. У 2026: 83 200 грн і 166 400 грн. Ч. 2: попередня змова групи або великий розмір. Окремої ознаки воєнного стану немає.

192 ↔ 191

Якщо особа уповноважена приймати платежі, кошти юридично надходять у сферу власника, а подальше обернення може бути 191. Якщо не уповноважена і через обман «перехоплює» платіж, який мав надійти іншому, — перевіряємо 192.

10. Ст. 193 КК — незаконне привласнення знахідки/випадково отриманого майна

Формула: знайшов / майно випадково опинилося у особи / скарб + особлива історична, наукова, художня чи культурна цінність + незаконно привласнив.

Звичайний телефон, гаманець чи гроші ≠ автоматично ст. 193. Спеціальна цінність є обов’язковою і не тотожна високій ринковій ціні.

185	191	193
винний сам вилучає з володіння	майно цілеспрямовано ввірене/у віданні	майно вже втрачено або випадково опинилося у винного
неправомірне початкове заволодіння	правомірне початкове володіння	випадкове/через знахідку
звичайне чуже майно	ввірене чуже майно	лише особливо історично/науково/художньо/культурно цінне майно або скарб

Загублена ↔ залишена річ

Якщо власник знає, де залишив річ, контролює місце і реально може її забрати — вилучення може бути крадіжкою. Якщо річ фактично втрачена і місце невідоме власнику — ситуація знахідки.

Формула блоку

190 — було у потерпілого → через обман перейшло винному; 192 — мало надійти потерпілому → не надійшло; 193 — не викрадав і не отримував у відання → знайшов/випадково отримав особливо цінне майно.

11. Ст. 194–197-1 КК — знищення, охорона, земля

Стаття	Ключова формула
194	умисно знищив/пошкодив чуже майно + для ч. 1 шкода у великому розмірі (250+ НМДГ)
194-1	умисно пошкодив/зруйнував об’єкт електроенергетики + порушення/ризик порушення роботи або небезпека для життя
195	погроза знищення чужого майна підпалом/вибухом/іншим загальнонебезпечним способом + реальні підстави побоюватися
196	необережно знищив/пошкодив + тяжке тілесне ушкодження або загибель людей
197	особі доручено охорону/зберігання + невиконання/неналежне виконання + тяжкі наслідки
197-1	самовільне зайняття земельної ділянки / самовільне будівництво

194: знищення ↔ пошкодження

Знищення — річ фактично втрачена/непридатна й відновлення неможливе або недоцільне. Пошкодження — річ зберігається, але властивості/цінність зменшені й можливе відновлення.

Ч. 2 ст. 194: підпал, вибух, інший загальнонебезпечний спосіб / особливо великий розмір (600+ НМДГ) / загибель людей / інші тяжкі наслідки. Загальнонебезпечність — це реальна здатність створити небезпеку для невизначеного кола осіб/інших об’єктів, а не сам факт використання вогню.

194 ↔ 196

194 — умисел щодо пошкодження; 196 — необережність + обов’язково тяжке тілесне ушкодження або смерть. Дуже дорога знищена річ без потерпілих сама по собі не утворює ст. 196.

197 ↔ 191

191: особа сама незаконно обертає ввірене майно. 197: не заволодіває, а порушує спеціальний обов’язок охорони/зберігання, що спричиняє тяжкі наслідки.

Ст. 197-1 — матриця

Частина	Конструкція
ч. 1	самовільне зайняття конкретної ділянки + значна шкода 100+ НМДГ
ч. 2	зайняття + спеціальна судимість / група / особливо цінні землі / охоронні та інші спеціальні зони; значна шкода не обов’язкова
ч. 3	самовільне будівництво на самовільно зайнятій звичайній ділянці
ч. 4	будівництво на ділянці з ч. 2 / спеціальна судимість

Ч. 3 ст. 197-1 — триваюче правопорушення: закінчене з початку самовільного будівництва, але злочинний стан триває до його припинення/переривання.

12. Ст. 198 КК — майно, завідомо одержане кримінально протиправним шляхом

Формула: майно вже кримінально здобуте + особа знає про це + заздалегідь не обіцяла допомогу + придбаває / отримує / зберігає / збуває.

Ст. 198	Пособництво (ч. 5 ст. 27 + первинна стаття)
домовленості до закінчення первинного правопорушення не було	ще до закінчення первинного правопорушення обіцяв купити/збути/сховати
посткримінальна поведінка	сприяння самому первинному правопорушенню
самостійна кваліфікація за 198	кваліфікація як пособника первинного складу

Завідомість: потрібно довести, що особа саме знала про кримінальне походження. Дуже низька ціна, відсутність документів, змінені номери — лише докази, але не автоматична заміна знання.

198 ↔ 209: звичайне придбання/отримання/зберігання/збут → 198; дії з метою надати «легальний» вигляд, приховати походження тощо → перевіряємо 209.

13. 24 пастки ЄДКІ — фінальне повторення

1. Чуже майно = немає дійсного або уявного права на нього.
2. Крадіжка: вирішальне не те, чи хтось бачив, а чи винний вважав дії таємними.
3. Почав крадіжку → викритий → усвідомив → продовжив = грабіж.
4. Крадіжка і грабіж закінчені, коли є реальна можливість розпорядитися майном.
5. Розбій закінчений уже з моменту нападу; майно отримувати не потрібно.
6. 186 ч. 2 = ненебезпечне насильство; 187 = небезпечне.
7. Кількість ударів не визначає межу 186/187 — оцінюється реальна небезпечність.
8. 187 = негайне заволодіння в нападі; 189 = майнова вимога, типово результат надалі.
9. Вимагання закінчене з моменту вимоги + погрози; фактична передача не потрібна.
10. Реальний цивільний борг під примусом → перевіряємо 355, а не автоматично 189.
11. 190: потерпілий сам передає через обман; 185: винний сам вилучає.
12. Обман лише дав доступ, але річ винний забрав сам → можливе 185.
13. Невиконаний договір ≠ автоматично шахрайство; потрібен первинний шахрайський умисел.
14. Для ч. 3 ст. 190 потрібні разом: воєнний/надзвичайний стан + значна шкода.
15. 191: привласнення = залишив собі; розтрата = витратив/передав.
16. Фізичний доступ до майна ≠ ввірення і ≠ службове заволодіння.
17. 191 ↔ 364: ключ — безоплатне незаконне обернення чужого майна.
18. 192: майно мало надійти потерпілому, але не надійшло; ч. 1 — 50+ НМДГ.
19. 193 охоплює не будь-яку знахідку, а лише предмет особливої історичної/наукової/художньої/культурної цінності.
20. 194 ч. 1: умисне пошкодження/знищення + великий розмір; 196: необережність + тяжке ушкодження/смерть.
21. 195 = реальна погроза саме загальнонебезпечним знищенням майна.
22. 197 = спеціальний обов’язок охороняти/зберігати + порушення + тяжкі наслідки.
23. 197-1 ч. 1 потребує значної шкоди; ч. 2 за спеціальних ознак — ні; ч. 3 є триваючим.
24. 198: обіцяв допомогу ДО первинного злочину → співучасть; приєднався ПІСЛЯ → 198; «відмиває» → 209.

ФОРМУЛА ТЕМИ НА 1 ХВИЛИНУ

185 таємно → 186 відкрито → 187 напад + небезпечне насильство → 189 майнова вимога + погроза → 190 потерпілий сам передав через обман → 191 ввірене/службове майно → 192 належне потерпілому не надійшло → 193 особливо цінна знахідка → 194–197-1 знищення/ризик/охорона/земля → 198 заздалегідь не обіцяний обіг кримінально здобутого майна.